

Trompenburg Tuinen & Arboretum

Een wandeling door 2021

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Profiel	5
3. Missie & Visie	6
Missie	6
Visie	6
4. Jaaroverzicht	8
5. Kerncijfers	9
6. Collectie, Onderhoud en beheer	9
7. Werkzaamheden in de tuin	10
8. Expertise, educatie, onderzoek	10
9. Organisatie	11
Bestuur	12
Medewerkers, vrijwilligers en stagiaires	12
10. Financiën	13

1. Inleiding

Ook in 2021 speelde de wereldwijde pandemie van het Coronavirus een grote rol in de exploitatie van Trompenburg. Ondanks diverse maatregelen moest de tuin in totaal 5 maanden verplicht sluiten net als alle andere musea en doorstroomlocaties. De gevolgen van de ontstane situatie zijn onzeker. De financiële impact voor de Stichting is fors. Dankzij de enorme steun vanuit het Mondriaanfonds, de steunmaatregelen vanuit de overheid (NOW/TVL) en aanvullende financiering van de Stichting Vrienden kan de Stichting vooralsnog over voldoende liquiditeit beschikken. Bovendien heeft Trompenburg een voorzichtig uitgavenbeleid gehanteerd en is de lockdownperiode achter de schermen benut om een kleinschalige reorganisatie door te voeren, het assortiment van onze winkel en horeca en de presentatie ervan aan te passen en laagdrempelige manieren te vinden om zelfstandig nieuwe inkomstenstromen te genereren (oa Tuin Perenhof). Dit heeft nu al geresulteerd in een fors hogere gemiddelde besteding per persoon en per saldo een stijging van de inkomsten op dit gebied t.o.v. voorgaande jaren. Ondanks dit alles hebben we dit boekjaar toch helaas met een negatief saldo van €19.945,- moeten afsluiten. De komende periode gaat het bestuur van de Stichting, in overleg met de Stichting Vrienden en andere 'stakeholders', verder met het concretiseren van toekomstplannen gericht op een duurzame bedrijfsvoering.

Bijzonder en fijn was dat we in vergelijking tot 2020 langer gesloten waren vanwege covid maar toch een hoger aantal bezoekers hebben gerealiseerd (44.940 t.o.v. 40.609 in 2020). Wij signaleren een groeiende interesse in en liefde voor de natuur sinds de pandemie, waardoor verpozen in het groen door een steeds breder publiek wordt omarmd. Daarnaast heeft Trompenburg ook een actiever marketing- & communicatiebeleid ingezet teneinde meer publiek te trekken.

Trompenburg zoekt actief naar wegen om in de komende jaren een nieuw financieel evenwicht te vinden. Donaties van particulieren, bedrijven, stichtingen en fondsen zijn van toenemend belang. We zijn het Mondriaanfonds in het bijzonder dit jaar zeer erkentelijk voor hun gulle bijdrage en steun in dit uitdagende corona gedomineerde jaar.

Daarnaast zoeken we continu naar steun voor projecten die buiten de exploitatie vallen en die zijn gericht op verbetering en vernieuwing van de functie van Trompenburg. De in het verleden gekozen constructie met een vastgezet kapitaal via de stichting Vrienden van Trompenburg Tuinen & Arboretum draagt in belangrijke mate bij aan het voortbestaan van Trompenburg, maar voor het handhaven van de huidige hoge kwaliteit van tuin en collecties is uiteindelijk meer geld nodig. Een van deze projecten is het verbeteren van onze entree. Vanuit de gemeente Rotterdam hebben we in 2021 eenmalig medewerking en budget (co-financiering) toegezegd gekregen om ons entreegebied te gaan verbeteren in het najaar van 2022/voorjaar 2023.

Met een beperkte personeelsbezetting en een belangrijke bijdrage van een grote schare vrijwilligers levert Trompenburg een indrukwekkende prestatie in vergelijking met andere tuinen en musea. Samen houden ze sfeer, kwaliteit en gastvrijheid in Trompenburg overeind en worden deze waar mogelijk versterkt.

Het bestuur en de directie zijn zeer erkentelijk voor ieders inzet en betrokkenheid en de bijdrage die hiermee wordt geleverd aan de instandhouding en verbetering van Trompenburg Tuinen & Arboretum. De gemotiveerde groep van personeel en vrijwilligers is een belangrijke drager van het succes en maakt dat we de toekomst met vertrouwen tegemoet zien.

2. Profiel

Trompenburg Tuinen & Arboretum is een prachtig aangelegde plantentuin met een grote collectie bomen, struiken, vaste planten, bollen en knollen. De oppervlakte bedraagt ruim 8 hectare. De eerste aanleg dateert uit 1820. In 1983 ontving Trompenburg het predicaat “Distinguished Arboretum by the International Dendrological Society”. Ter gelegenheid hiervan werd een bronzen plaquette onthuld. Het is daarmee niet alleen een tuin voor plantenkenners, maar ook voor wandelaars op zoek naar rust in een drukke stad. Het is bovendien een geregistreerd museum en daarmee hét Groene museum van Rotterdam. Voor veel inwoners van de stad Rotterdam en omgeving is Trompenburg Tuinen & Arboretum een geliefde plek om te verpozen in een rustige, goed onderhouden én veilige groene museale en monumentale omgeving.

Door actieve werving en het bieden van bijzondere activiteiten probeert Trompenburg een grote groep begunstigers aan zich binden. Hiertoe is al veel aandacht uitgegaan naar het vergroten van de zichtbaarheid. We zullen de komende jaren, binnen de mogelijkheden die we hebben, de publiciteitscampagnes verder uitbouwen. In eerste instantie wordt ingezet op de bevolking van Rotterdam en die in de directe omgeving ervan, maar ook via kanalen als de Museumkaart bewerken we de landelijke markt. Door verbetering van de digitale ontsluiting, social media en het aanbieden van online lezingen en workshops (oa via youtube) zal Trompenburg vaker worden gevonden bij het zoeken naar specifieke informatie of afbeeldingen van bomen, struiken, coniferen, vaste planten.

De belangstelling voor het vergaren van kennis over eetbare producten die kunnen worden geoogst in een stedelijke omgeving is sterk groeiend. In samenwerking met specialisten op het gebied van voedselbossen (de Coöperatie Ondergrond) speelt Trompenburg hier inmiddels een actieve rol in. Een deel van Trompenburg (De Overtuin) is de afgelopen jaren omgevormd tot een voedselbos. Hiermee wordt een geheel nieuwe doelgroep bereikt. In 2021 is dit gedeelte ook intensief gebruikt voor lessen aan basisscholen (groep 5/6) uit de omgeving. Iets wat we graag verder willen uitbreiden om jeugd te leren over de natuur en bijvoorbeeld het belang van biodiversiteit.

De inzet van vrijwilligers is een belangrijke pijler waarop onze organisatie rust. Vrijwilligers voeren al een veelvoud aan taken uit, van praktische tuinwerkzaamheden tot het geven van rondleidingen. In 2021 was het vooral de kunst om met alle lockdowns het contact met de vrijwilligers goed te onderhouden, zodat we zodra we weer open waren weer een beroep op hen konden doen. Dit is gelukkig goed gelukt.

3. Missie & Visie

Missie

Historische buitenplaats Trompenburg is al 200 jaar een groene en levendige oase in een randstedelijke omgeving waar groen steeds meer en meer een zeldzame commodity wordt. Wij geloven in de kracht van groen en zetten ons op een duurzame manier in ons cultuurhistorische erfgoed te behouden en onze hoogwaardige museale collectie levende bomen en planten bij te dragen aan een levendige, groene en leefbare stad door de sinds 1820 opgebouwde kennis op diverse niveaus met zowel vakexperts als bezoekers te delen ten behoeve van recreatie, educatie en wetenschap.

Visie

Trompenburg staat voor leren, inspireren en verbinden in het groen. Trompenburg is dankzij haar museale en internationaal gerenommeerde collectie Dé Tuin van Rotterdam. We delen onze kennis over onze omvangrijke collectie en onderstrepen het belang van de natuur door op een natuurlijke en eigentijdse wijze deel uit te maken van de vrijetijdsbeleving. Op deze wijze behouden we ons culturele erfgoed.

4. Beleidsplan op hoofdlijnen

De hoofdlijnen uit het actuele beleidsplan

Cultuur met een hoge natuurwaarde

Behoud van de kwaliteit van de tuin met haar bijzondere collectie en expertise. Versterken van de ecologische waarde als onderdeel van de stadsnatuur in Rotterdam en ontsluiten van de collectie op alle niveaus.

- Het beheer van de collectie richt zich op het behoud van een aantrekkelijk tuinbeeld in vier seizoenen en het behoud van het privé-karakter van de tuin.
- Versterken van de ecologische waarde en het uitbouwen ervan als onderdeel van de stadsnatuur van Rotterdam.
- Behoud van kwaliteit; inzetten op de veelzijdigheid van de plantencollectie, behoud plantkundige expertise en het hoge onderhoudsniveau.
- Trompenburg is een tuin voor gemotiveerde doelgroepen die de tuin bezoeken om de educatieve plantkundige waarden of de recreatieve “buitenzijn” waarden.
- Ontsluiten van onze collectie op allerlei niveaus gebruik makend van diverse middelen (online, maar ook offline door bijv. bebording) in de tuin en daarbuiten.

Strategische Samenwerkingsverbanden

Het identificeren van de belangrijkste stakeholders en het verhogen van hun engagement door de komende 5 jaar minimaal 2 duurzame strategische partnerships (publiek/privaat) per jaar te realiseren.

DE Tuin/HET groene museum van Rotterdam:

Versterken van het imago, vergroten van de naamsbekendheid en de bezoekeratio van Trompenburg als belangrijk(ste) partij die bijdraagt aan groen cultureel erfgoed en de vrijetijdseconomie in de Regio Rotterdam.

Het versterken van het imago van Trompenburg door:

- Bij de ontwikkeling van nieuwe diensten & activiteiten actief in te spelen op de huidige maatschappelijke behoefte aan vergroening, verduurzaming en wellbeing.
- Een heldere en herkenbare (on- en offline) marketing en communicatie in lijn met doelstellingen. Leren, inspireren en verbinden in het groen.
- Het realiseren van een kenniscentrum; leert en inspireert jong & oud; kennisoverdracht & educatie van vakgenoten tot studenten (van scholier tot volwassene).
- Meer en slimmere samenwerking met overige bedrijven, overheid en instellingen in de regio.
- Faciliteiten upgraden, zodat ze onze doelgroepen meer aanspreken en beter aansluiten op de wensen van onze doelgroepen en hen zo tot bezoek verleiden en aanvullende dienstverlening te bieden en nieuwe inkomstenstromen te genereren. Inclusief verbeteren van de zichtbaarheid (entree).

Solide exploitatie:

Gezonde toekomstbestendige financiële exploitatie door het zelfstandig genereren van voldoende inkomsten. Binnen 5 jaar een toekomstbestendige personele organisatie op te bouwen binnen het beschikbare personeelsbudget.

Meer inkomsten genereren:

- Stijging van het aantal bezoeken/bezoekers (naar 108.000 in 2025) door een beter op de doelgroepen afgestemde programmering aan te bieden en de bekendheid van De Tuin te vergroten.
- Verhoging gemiddelde besteding per bezoeker door combinatiedeals, arrangementen, placemaking, up- & crossselling etc. aan te bieden.
- Nieuwe inkomstenbronnen aan te boren door nieuwe diensten/activiteiten etc. aan te bieden zoals bijeenkomstfunctie met horeca.
- Verbeteren van de totale customer experience door de customer journey in kaart te brengen en de hieruit volgende acties op te pakken.
- Vergroten van de interactie met onze bezoekers door actief continu bezoekersonderzoek.
- Het realiseren van een meer jaarrond exploitatie door in de winter gericht activiteiten te organiseren en een "binnenmuseum" te realiseren over historie en collectie.
- Investeren in systemen die helpen de organisatie meer datadriven te leiden.

Een toekomstbestendige personele organisatie door:

- De naderende pensionering van de Directeur Hortulanus op een andere manier op te vangen dan tot dan toe gedaan.
- Opbouw van een toekomstbestendig, flexibel team (rekening houdend met seizoensinvloeden) op gebied van groen en overig personeel.
- Een professioneler vrijwilligersbeleid; Uitbouwen van het aantal vrijwilligers en optimaliseren van hun inzet.
- Gebruik te maken van slimme automatisering, digitalisering en andere systemen

5. Jaaroverzicht

Enkele van onze publieksactiviteiten in 2021

- Digitale winterlezing “Oude bomen, levende fossielen” voor ca 150 geïnteresseerden.
- Uitbreiding van het assortiment “Wandelingen op papier” als alternatief voor wandeling met gids
- Publieksplatform Biodiversiteit gestart met diverse andere Rotterdamse natuurlocaties en EUC.
- Biodiversiteitsfestival & lezing over biodiversiteit
- Jeugdvakantiepaspoort activiteit in teken van biodiversiteit
- Themawandelingen & workshops (waaronder tuinontwerp en gazononderhoud o.a.)
- Eenjarigenverkoop
- Plantendagen
- Herfstfair
- Kerstmarkt & Winterplein

6. Kerncijfers

In 2021 ontvingen we totaal 44.940 bezoekers.

Ten opzichte van 2019 (het laatste “normale jaar” voor Covid) is dit een absolute daling van 31%. In 2020 was de daling echter groter (-37%). Ten opzichte van het 1^e Covid-jaar 2020 steeg het bezoek met 10%, ook al waren we dat jaar langer (in totaal 5 maanden) verplicht gesloten vanwege de maatregelen die door de Rijksoverheid waren opgelegd vanwege het Covid-19 virus.

Activiteiten en evenementen konden bovendien óf niet doorgaan of met minder bezoekers vanwege de tijdsloten etc.

Eénjarigenverkoop: 1& 2 mei

Uitsluitend plantenverkoop en reservering van de plantjes vooraf en geen bezoek aan de tuin ivm lockdown.

Plantendagen: 12 & 13 juni

1785 bezoekers

Herfstfair: 25 & 26 september

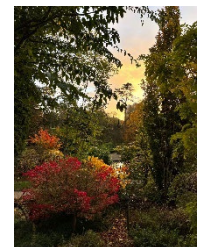
2609 bezoekers

Kerstmarkt: 10 t/m 12 december

3307 bezoekers

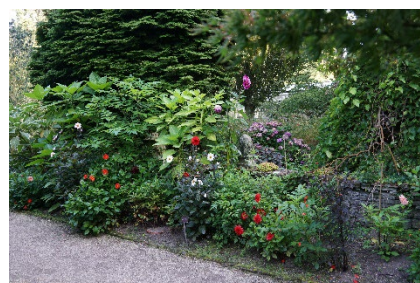
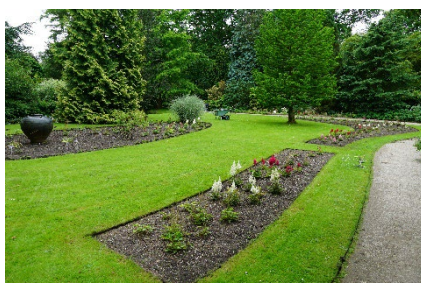
6. Collectie, Onderhoud en beheer

Trompenburg is aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen (één van de 27) en heeft de status van geregistreerd museum. Onze collectiestukken zijn levende planten die jaarlijks groeien en dus een beetje in omvang toenemen. Met de jaren wordt de beplanting bestaande uit vaste planten/struiken/bomen dus voller en schaduwrijker. Voor een optimale ontwikkeling van de “collectiestukken” wordt er in het onderhoud gekeken wat er nodig is aan maatregelen. Dit kan zijn snoei, verplanten, vervangen of verwijderen.

Jaarlijks wordt een plan opgesteld wat er aan onderhoudsmaatregelen nodig is en wanneer die moeten worden uitgevoerd in de loop van het jaar. Naast onderhoud aan de bestaande collectie is er een actief verzamelbeleid om de collectie voortdurend te kunnen vernieuwen of onderdelen van de collectie te kunnen vervangen. Zo worden er jaarlijks tientallen toevoegingen uitgeplant op vrijgemaakte dan wel opengevallen plaatsen. Aanwinsten worden voordat ze een definitieve plek in de tuin vinden een aantal jaren opgekweekt op één van onze eigen kwekerijen.

De *Begonia*-collectie die wij nu sinds enkele jaren in de zomer en nazomer presenteren oogst steeds veel bewondering van onze bezoekers. Evenzo geldt dit voor de *Dahlia*-collectie, die net als de *Begonia*'s op meerder plekken in de tuin staat aangeplant. Dit jaar voegden we op Tuin Hintzen een collectie *Astilbes* toe aan onze collectie met hulp van een kweker uit ons netwerk.

8. Werkzaamheden in de tuin

Ook de tuin zelf vraagt jaarlijkse maatregelen voor aanleg of onderhoud van paden, bruggen, gazons, borders. Ook in dit verslagjaar zijn weer enkele van deze onderhoudswerken uitgevoerd in eigen beheer of zijn uitbesteed. Veel werk is dit jaar besteed aan Perenhof om het verder gereed te maken voor verhuur en bijeenkomsten in het groen. Een plek waar veel behoefte aan is, omdat er verder geen zaal(tje) is voor dit soort activiteiten. Wij prijzen ons daarbij gelukkig met een grote schare vrijwilligers die ons helpen met dit soort werk en het overige werk in de tuinen, front-office en woestijnkas.

9. Expertise, educatie, onderzoek

Jaarlijks wordt Trompenburg benaderd met velerlei vragen over identificatie, toepassing of onderhoud van bomen, struiken of vaste planten. Naast particulieren weten ook kwekers en scholieren uit binnen- en buitenland ons te vinden. Met (thema-)rondleidingen, radio- en televisieopnamen, lezingen en informatieve stukjes in onze nieuwsbrief en in tijdschriften brengen wij op een aangename en gemakkelijk begrijpbare wijze kennis over omtrent de rijke schat aan planten in- en de geschiedenis van Trompenburg.

Met het gehele pakket aan studiedagen, workshops, rondleidingen, exposities, artikelen, lezingen en stageplekken is ook in 2021 veel gelegenheid geboden aan geïnteresseerden om meer te weten te komen over het reilen en zeilen in Trompenburg.

Nieuw dit jaar is de start van een educatieprogramma voor groep 5/6 van basisscholen uit de nabije omgeving. Dit als vervolg op een pilot met Voedselboslessen eerder, die nu succesvol verder zijn uitgerold over ruim 10 verschillende basisscholen.

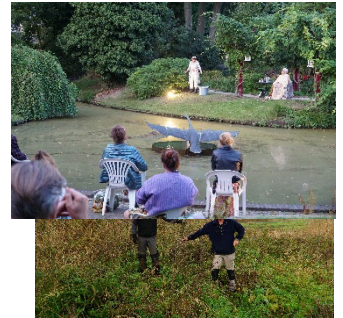

Vanzelfsprekend geldt geheel Trompenburg als een permanente expositie. Samenwerking met andere botanische tuinen in Nederland en daarbuiten voor het delen van kennis en (expositie-)materiaal werd als een verrijking gezien van ons eigen aanbod.

Het blijven vernieuwen/verbeteren van de website en de mediamogelijkheden, zoals Facebook en Instagram kreeg veel aandacht evenals het uitbreiden van de dendrologische bibliotheek en de fotodatabase.

10. Samenwerkingen

1. Nederlandse Vereniging van Botanische Tuinen - Tuinen weten elkaar beter te vinden, komen met elkaar in contact, wisselen kennis uit. Veel tuinen kennen een wankel financieel evenwicht, subsidies nemen af, meer eigen inkomsten worden noodzaak. Onze tuinen hebben grote meerwaarde als een 'ontspannen' omgeving en zijn daarnaast instellingen waar een gedocumenteerde, levende plantencollectie wordt beheerd ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek, natuurbehoud, tentoonstelling en onderwijs.
2. Nederlandse Dendrologische Vereniging – samen met deze vereniging beheren wij de dendrologische bibliotheek. Een grote collectie boeken met als hoofdthema houtige gewassen voor gebruik in tuin, park en landschap. Vrijwilligers verzorgen deze collectie en beheren de catalogus die via de website is te raadplegen.
3. Midzomer Festival in Kralingen optreden theatergroep Oude Rotten in de tuin met een speciaal geschreven toneelstuk 'De Stilte van September'.
4. Natuur- en recreatieschap IJsselmonde - Donckse Velden: Rond het historische landgoed Huys ten Donck bij Ridderkerk zijn vanaf 2003 nieuwe recreatiegebieden aangelegd waarin de bewoners van de wijken Bolnes en Slikkerveer kunnen wandelen en fietsen. Het gebied is vernoemd naar het landgoed: de Donckse Velden. Om aan te sluiten bij en karakter van het landgoed blijft het gebied vrij open afgewisseld met grote boomgroepen. Voor de boombeplanting op een viertal terpen heeft Trompenburg een groot aantal bijzondere bomen geschonken én aangeplant. Het betreft collecties eiken, beuken en aantal andere markante bomen. Deze bomen blijven deel uitmaken van onze collectie. De begeleiding en verzorging van deze bomen wordt door onszelf verzorgd in goed overleg met de beheerder Natuur- en recreatieschap IJsselmonde. De derde en laatste fase van dit project is in 2014 aangelegd. Dit omvat het gebied tussen de Donckse Laan en sluit aan op het in 2003 aangelegde terrein bij Bolnes. Na uitvoering gaat het schap het terrein beheren. Er is dan zo'n 30 hectare nieuw recreatiegebied met meer dan honderd bomen van Trompenburg opengesteld voor publiek. Ook in dit verslagjaar is snoeiwerk aan de elzenbeplanting verricht met vrijwilligers van Natuurvereniging IJsselmonde.
5. Artist in Residence: Rozemarijn Oosthoek
6. De Maaltuin: dit pop-up restaurant gebruikte Trompenburg gedurende de zomer als locatie.
7. Coöperatie Ondergrond en werkgroep Voedselbos De Overtuin is met een groep vrijwilligers doorgegaan met het onderhoud en aanplant van het voedselbos
8. Rotterdam & Jeugdvakantiepaspoort
9. Museumkaart: Diverse speciale museumkaart rondleidingen.
10. Buurman/Van Bomen: wij stelden hout beschikbaar van verzaagde bomen, boomschijven en stammen uit Trompenburg voor het initiatief van het Rotterdamse 'Van Bomen' voor het fabriceren van onder andere de zgn. happenplanken. Deze happenplanken werden ook verkocht in ons eigen beheer.
11. Rotterdam Partners: We zijn lid geworden van Rotterdam Partners.

11. Organisatie

Bestuur

Het bestuur bestaat uit 7 personen. Twee bestuursleden worden benoemd uit Stichting Bevordering Volkskracht en twee uit de familie Van Hoey Smith. Deze bestuursleden hebben geen periodieke aftredens- of leeftijdsgrens. Drie bestuursleden worden benoemd door het bestuur zelf. Deze bestuursleden zijn aftredend en herkiesbaar na iedere drie jaar tot hun 72 jaar. In theorie kunnen zij dus tot hun 75e in het bestuur blijven. Voor vakinhoudelijke informatievoorziening maakt het bestuur gebruik van een adviseur op het gebied van groen. Het bestuur vergadert zo vaak als nodig maar minimaal vier keer per jaar. De bestuursleden ontvangen geen beloning voor hun inzet.

Voorzitter

Mr. B. Westendorp

Secretaris

Dhr. R. van Hoey Smith

Penningmeester

Drs. J. de Bruin

Leden

Mr. A. van Hoey Smith

Mr. T. Cieremans

Mw. A. Loef

Dhr. W. Kromhout (tot september 2021)

Adviseur (en inmiddels na het aftreden van W. Kromhout Bestuurslid)

Ing. H. Sneep

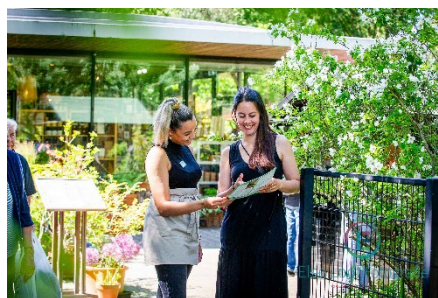
Code Cultural Governance - Het bestuur van Trompenburg Tuinen & Arboretum is gecommitteerd aan de regels van goed bestuur, zoals geformuleerd in de Code Cultural Governance.

Ethische Code voor musea - Het bestuur van Trompenburg Tuinen & Arboretum onderschrijft de Ethische Code voor musea als richtlijn voor museaal handelen.

Trompenburg Tuinen is met ingang van 1 januari 2014 aangewezen als Culturele ANBI (RSIN 002769098)

Medewerkers, vrijwilligers en stagiaires

Naast het gemiddeld aantal werknemers van 10,05 FTE berekend op fulltime basis, is er een grote groep van meer dan honderd vrijwilligers die zich inzet voor Trompenburg. Onze vrijwilligers zetten zich in bij de Front-Office, als tuinvrijwilliger (incl. het zaaiengenootschap voor bijzondere eenjarigen) en ook als rondleider.

11. Financiën

Staat van baten en lasten over 2021

	2021	2020
	€	€
Dagkaarten	124.077	91.042
Jaarkaarten	10.492	11.880
Rotterdampas en museumjaarkaart	145.455	132.381
Verkopen van artikelen en consumpties	136.097	68.657
Verhuur Uithoek	9.000	7.650
Overige inkomsten	75.482	75.881
<i>Som der opbrengsten</i>	<u>500.603</u>	<u>387.491</u>
Stichting Vrienden	175.000	225.000
Vrienden	11.558	24.401
Gemeente Rotterdam	0	0
Bijdrage Mondriaanfonds	132.099	60.000
Overige donaties	44.761	28.319
<i>Som der donaties</i>	<u>363.418</u>	<u>337.720</u>
Som der baten	864.021	725.211
Personeelskosten	550.856	371.343
Tuinonderhoud	98.586	119.639
Huisvesting en algemene kosten	149.359	237.300
Afschrijvingen	13.206	4.900
Kostprijs verkopen van artikelen en consumpties	71.959	31.737
Som der lasten	883.966	764.919
Resultaat	<u>(19.945)</u>	<u>(39.708)</u>

Donaties:

Mede dankzij de gulle donatie van €132.099 van het Mondriaanfonds is een groter verlies voorkomen. Er waren extra personeelskosten en extra algemene kosten gemoeid met het veilig heropenen van de tuin na de lockdown en per saldo waren de opbrengsten lager, doordat de tuin in totaal 5 maanden dicht was, evenementen niet of in minder grote mate konden doorgaan. De verkopen in winkel en horeca waren daarentegen gemiddeld hoger per bezoeker.